

Vanvid

Studerterkredsens Sommermøde 2008

Ry Højskole 6. – 12. august

*Den Tid, da jeg blev gal,
var ikke som hver anden Tid banal,
da blev der mange andre gale med,
jeg fik en udvalgt Flok at tale med.*
-Sophus Claussen (1917)

På dette kursus vil vi sondere et vanvittigt terræn af foredrag og diskussioner for derigennem at nå til en forståelse af galskabens historie og kultur. Hvor går grænsen mellem vanvid og genialitet? Har galskab en værdi i sig selv? I løbet af ugen vil vi bevæge os fra vanvidets mytologi som vi kender den fra myter om gale videnskabsmænd og rablende kunstnere, over mødet med hverdagens vanvid på psykiatriske hospitaler, til humorens og komikkens karnevals-vanvid. Kursusprogrammet er alsidigt sammensat således, at vanvid vil blive belyst både filosofisk, politisk, teologisk og æstetisk.

Vanvid er et kursus i samarbejde mellem Ry Højskole og Studenterkredsens sommermøde og kurset vil kombinere universitetets faglige niveau med højskolelivets nysgerrighed og insisteren på livets væsentlige spørgsmål.

Ud over en lang række foredrag, vil ugen byde på splittergale indslag i form af revy, sommermødebal, ekskursioner m.m.

Alle er velkomne, så mød op og lad os sammen finde mening i galskaben!

Kursusvært og underviser:

Højskolelærer Rasmus Kolby Rahbek.

Foredragsholdere: Jens Evald, Peter Ørsted, Jesper V. Kragh, Ejvind Larsen, Peter C. Kjærgaard, Johannes Nielsen, Geert Hallbäck, Anna Bojsen-Møller, Preben Major Sørensen.

Pris:

Pris for hele ugen: 3.075,- kr.

Studerterpris: 2.500,- kr.

Der er tillæg for enkeltværelse, sengelinned og indkvartering i vores nymoderne moderniserede afdeling.

Kontakt skolens kontor for nærmere information.

Kontakt information: **Adresse:** Ry Højskole • Klostervej 36 • 8680 Ry
Tlf: 86 89 18 88
Mail: Kontoret@ryhojskole.dk

Foredrag og foredragsholdere:

- Vanvid og sindsyge i et retshistorien

Ved Jens Evald, professor, dr.jur. Århus Universitet.

"I en erklæring af 6. marts 1634 skrev rektor og professorer ved Københavns Universitet til Kancelliet om drab begået af den afsindige Søren Lassen: "Guds Ånd formelder udtrykkeligt Gen. 9., Exod. 21., Levit. 24., Math. 26., Apok. 13, og således både i Det gamle og ny Testamente, at den som udøser menneskets blod - hans blod skal udøses og den som omkommer nogen med sværd, han skal ved sværd omkomme". Det forhold, at Søren Lassen var afsindig, havde ikke nogen betydning for skyldsspørgsmålet, i hvert fald var det jo bevist, at han havde "begået samme morderiske gerning", og derfor vidste brevskriverne "ej andet, end han jo skyldig er derfor at dø". Dog anbefalede rektor som professorerne, at straffen "i nogen tid" blev udsat, så Søren Lassen måske kunne genvinde forstanden og "kende sin synd og onde gerning" og på denne måde des bedre forberede sig på døden. Eksemplet viser tilsyneladende, at sindsyge blev behandlet på samme måde som ikke-sindsyge. Som det vil fremgå af foredraget, har det igennem retshistorien ikke altid været tilfældet.

I foredraget belyses temaet vanvid og sindsyge i et retshistorisk perspektiv inden for såvel strafferetten som privatretten. Samtidig vil spørgsmålet, hvorfor der i ovennævnte erklæring henvises til mosaik ret, blive besvaret."

- Nero, kejser, monster eller blot misforstået kunstner?

Ved Peter Ørsted, forfatter og tidl. lektor i historie på Københavns Universitet.

Han myrdede sin mor, sin stedfar, sin søster og sine to første hustruer. Efter signende satte han ild til Rom og var den første til at forfølge de kristne: Alt dette blev krydret med lyrespil, sang og orgier. For dette monster endte det hele i en farceagtig død. "Hvilken kunstner er ikke gået tabt i mig?" skal han oven i købet have udbrudt. Hvilken arrogance! I mit foredrag vil jeg forsøge at indkredse, om Nero virkelig var vanvittig, eller om det er det blot eftertidens lette forklaring på handlinger, vi ikke forstår.

- Feber, chok og piller. Psykiatrien og de psykiatriske behandlingsmetoders historie

Ved Jesper Vaczy Kragh, Ph.d. Forsker i Psykiatriens historie på Medicinsk Museion, København.

Siden 1970'erne har psykiatriens historie været et af de mest omtalte og omdiskuterede områder indenfor historieforskningen. Emnet har heller ikke kun været forbeholdt videnskabens verden, men har ofte været genstand for heftig debat i offentligheden. Spørgsmål om det hvide snits historie, LSD-behandling eller introduktionen af "lykkepiller" (SSRI) har således ofte fået meningerne til at brydes i det meste af den vestlige verden. Foredraget vil have udgangspunkt i de psykiatriske behandlingsmetoders historie i dansk psykiatri fra 1800-tallet til i dag. Foredraget vil beskrive psykiatriens udvikling i Danmark, og der vil især blive fokuseret på de første fysiske behandlingsmetoder som malariabehandling, elektrochok og lobotomi, der alle fik en central, men også kontroversiel, rolle i dansk psykiatri. Gennemgangen vil blive illustreret med en række billeder, fotografier og kortfilm fra perioden.

- Var der mening i Grundtvigs galskab?

Ved Ejvind Larsen, forfatter, journalist og tidl. redaktør på Information.

Var Grundtvig kun sindssyg de tre gange, hvor forskningen i hvert fald mener, han var på grænsen af vanvid? - provokerende spurgt. For selvfølgelig var Grundtvig også et ganske almindelig normalt menneske, lige så unormal, som ethvert normal menneske er og har været.

- Den gale videnskabsmand

Peter C. Kjærgaard, lektor, ph.d., Institut for Filosofi og Idéhistorie, Aarhus Universitet.

Vi ved alle, hvordan videnskabsfolk ser ud. De går i hvide kitler, kigger på kolber gennem deres briller i laboratorier fyldt med glas, væsker, slanger og mærkelige maskiner. De har som regel strithår, og ikke sjældent aner man en gnist af galskab i deres ellers verdensfjerne blik. Og så er de mænd. Vi ved også alle sammen, at dette er et fortegnet billede. Ikke desto mindre er dette stereotyp meget sejlivet og har i snart 200 år været et populært emne i de fleste af kulturlivets former: bøger, blade, illustrationer, radio, tv og nu også på internettet i utallige sammenhænge. I dette foredrag vil Peter C. Kjærgaard tale om ”den gale videnskabsmand” gennem historien, hvad der fascinerer os, hvorfor vi har så svært ved at slippe billedet—og hvorfor det er vigtigt, at vi gør det.

- Overtaci – Gal og genial?

Ved Johannes Nielsen, tidl. overlæge på Psykiatrisk Hospital, Risskov.

Overtaci er kunstnernavnet for Louis Markussen, som pga. skizofreni var indlagt 56 år på Psykiatrisk Hospital i Risskov, Århus. På trods af fordums tiders meget stive institutionsformer og takket være Johannes Nielsens store engagement i person såvel som kunstner, nåede Overtaci op på en ret stor produktion af meget særprægede billeder, skulpturer og digte. For Overtaci var kunsten terapi.

Foredraget vil finde sted på Psykiatrisk Hospital, hvorefter Johannes Nielsen personligt vil vise rundt i Overtaci-afsnittet i det til hospitalet tilknyttede kunstmuseum.

- Galskab og Helligånd

Ved Geert Hallbäck, lektor i teologi, Københavns Universitet.

Jesu familie forklarer hans pinlige offentlige optræden med, at han er gal (Mark 3,21); da apostlene pinsedag taler inspireret af Helligånden, mener nogle af tilhørerne, at de er berusede (ApG 2,13); og Paulus er bekymret for, at udenforstående, der kommer ind til en gudstjeneste i Korinth, vil mene, at de troende er vanvittige, når alle profeterer og taler i tunger (1 Kor 14,23). Helligåndens virkninger kan være vanskelige at skelne fra galskab og beruselse, det er man allerede klar over i Det Nye Testamente. I foredraget vil Geert Hallbäck sætte Helligåndens karismatiske virkninger i sammenhæng med til det apokalyptiske verdensbillede i Det Nye Testamente og spørge, om den himmelske virkeligheds indtrængen i det jordiske.

- Psykiatri og religion

Ved Anna Bojsen-Møller, hospitalspræst.

Som hospitalspræst møder man ofte spørgsmål af eksistentiel og religiøs karakter. For psykisk syge er sådanne spørgsmål om meningen med livet og døden, om Gud og det Onde, om skyld og skam centrale spørgsmål, ligesom det ofte er det for mennesker i det hele taget, ikke mindst når vi er i krise. Som præst på Århus Universitetshospital Risskov er disse spørgsmål noget, jeg daglig bliver stillet overfor, og jeg vil derfor i oplægget komme ind herpå og også generelt sige noget om kristendommens syn på mennesket og livet sammen med andre. Brugerlærer Hans Greve medvirker i foredraget.

- Litteratur og vanvid

Ved Preben Major Sørensen, forfatter.

Preben Major Sørensen har i sit 40-årige forfatterskab kredset om temaer som galskab, vanvid og døden i noveller, essays, digte og romaner. Denne aften vil han oplæse udvalgte steder fra sit omfattende forfatterskab, hvori han tager livtag med vanviddet.

Ugens forløb:

	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag	Mandag	Tirsdag
7.30		Morgenmad					
8.30		Morgensang					
9.00		Peter Ørsted	Anna Bojsen-Møller		Udflugt til Himmelbjerg	Ejvind Larsen	Afslutning 10.00: Afrejse
12.00		Middagsmad					
14.00-16:00	Ankomst og indkvartering.	Geert Hallbäck		Udflugt til Psyk – Johannes Nielsen	Jens Evald	Peter C. Kjærgaard	
16.30	Rundvisning.						
18.00		Aftensmad					
19.30	Jesper V. Kragh	Underholdning	Preben Major Sørensen	Fest med lancierdans	Gudstjeneste v. cand.theol Mads Callesen	19.00: Festmiddag og revy	

Andre indslag:

Musikindslag - De Splittergale

Kan man tale om vanvittig musik, og er det i så fald særlige toner, dansebevægelser eller instrumenter, der skal i spil? Dette får vi svaret på, når "De Splittergale" – en musik- og gøglertrup fra Århus, dannet i 1990 - giver den hele (den vredne) arm. Da de fleste af gruppens medlemmer har eller har haft en eller anden form for sindslidelse, vil der efter forestillingen være mulighed for at stille spørgsmål til trupens medlemmer, især med det formål at nedbryde tabuet om at være psykisk syg.

- Få tjek på sindet ved at udfordre kroppen...

Det er muligt at få brugt lungerne til morgensang og resten af kroppen til morgengymnastik under hele kurset. Og så sejler vi en dag med rutebåden ad Gudenåen og de smukke søer til Himmelbjerg. Nogle af os vil vandre hjem og andre vil blive afhentet af en bus.

Ret til forbedringer i programmet forbeholdes.